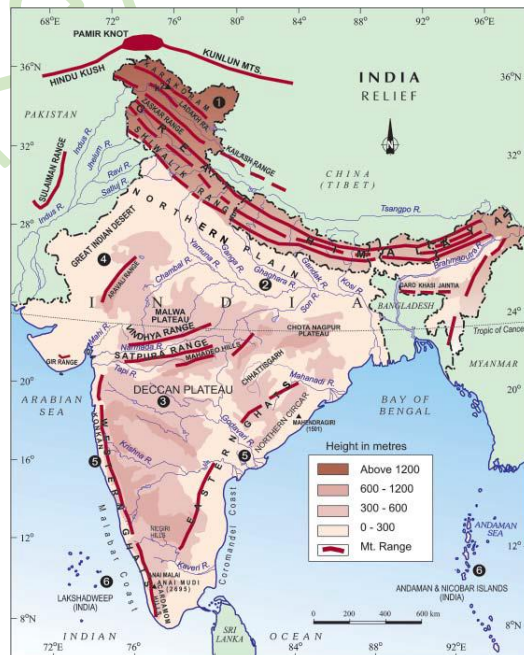

ഇന്ത്യയുടെ ഭൂമിശാസ്ത്രം

- ഭൗതിക സവിശേഷതകളിൽ ഇന്ത്യക്ക് വലിയ വൈവിധ്യമുണ്ട്.
- ഭൂപ്രകൃതിയുടെ ഈ വൈവിധ്യം വിവിധ ഭൂഗർഭ കാലഘട്ടങ്ങളിൽ രൂപംകൊണ്ട ഇന്ത്യയുടെ വലിയ ഭൂപ്രദേശത്തിന്റെ ഫലമാണ്, കൂടാതെ പുറംതോടിന്റെ വിവിധ ഭൂമിശാസ്ത്രപരവും ഭൂമിശാസ്ത്രപരവുമായ പ്രക്രിയ കാരണം.
- പ്ലേറ്റ് ടെക്റ്റോണിക് സിദ്ധാന്തം അനുസരിച്ച്, ഇന്ത്യൻ ഭൂപ്രകൃതിയുടെ ഭൗതിക സവിശേഷതകൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിൽ ഉൾപ്പെടുന്ന പ്രധാന പ്രക്രിയകളാണ് തകരാറുകളും അഗ്നിപർവ്വത പ്രവർത്തനങ്ങളും. ഉദാഹരണത്തിന്, രാജ്യത്തിന്റെ വടക്കുഭാഗത്തുള്ള ഹിമാലയത്തിന്റെ രൂപീകരണം യൂറേഷ്യൻ ഫലകവുമായി ഗോണ്ടവാന ദേശത്തിന്റെ സംയോജനത്തിന് കാരണമായി.
- രാജ്യത്തിന്റെ വടക്കൻ ഭാഗത്ത് വൈവിധ്യമാർന്ന കൊടുമുടികളും മനോഹരമായ താഴ്വരകളും ആഴമേറിയ മലയിടുക്കുകളുമുള്ള പർവതനിരകളുടെ ഒരു പരമ്പര അടങ്ങുന്ന പരക്കൻ ഭൂപ്രകൃതിയുടെ വിശാലമായ വിസ്തീർണ്ണമുണ്ട്.
- രാജ്യത്തിന്റെ തെക്കൻ ഭാഗത്ത് സ്ഥിരതയുള്ള മേശഭൂമി അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു.
- ഈ രണ്ട് ഭൂപ്രകൃതികൾക്കിടയിലാണ് ഗ്രേറ്റ് നോർത്തേൺ സമതലങ്ങൾ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നത്.
- ഇന്ത്യയുടെ ഭൗതിക സവിശേഷതകൾ താഴെ പറയുന്ന ഫിസോഗ്രാഫിക് ഡിവിഷനുകളിൽ തരംതിരിക്കാം:
  1. ഹിമാലയം.
  2. വടക്കൻ സമതലങ്ങൾ.
  3. ഉപദ്വീപിലെ പീഠഭൂമി.
  4. ഇന്ത്യൻ മരുഭൂമി.
  5. തീരപ്രദേശങ്ങൾ.
  6. ദ്വീപുകൾ

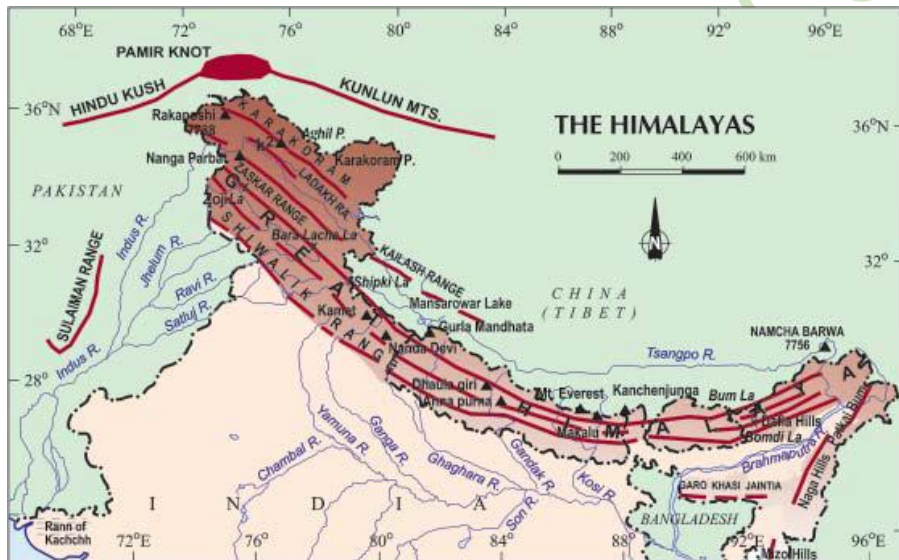

ഹിമാലയം

- രാജ്യത്തിന്റെ വടക്കൻ അതിർത്തിയായ ഹിമാലയങ്ങൾ ഇളം മടക്കുള്ള പർവതങ്ങളാണ്.
- രണ്ട് വരികളെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയാണ് ഹിമാലയം വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്: ഒന്ന് രേഖാംശ വിഭജനമാണ്, മറ്റെന്ന് പടിഞ്ഞാറ് നിന്ന് കിഴക്കോട്ട്.
- ഹിമാലയത്തിൽ സമാന്തര പർവത നിരകൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു.
- ഹിമാലയം ഒരു ക്രമാനമാണ്, ഇത് ഏകദേശം 2400 കിലോമീറ്റർ ദൂരം ഉൾക്കൊള്ളുന്നു, വീതി പടിഞ്ഞാറ് 400 കിലോമീറ്റർ മുതൽ കിഴക്ക് 150 കിലോമീറ്റർ വരെ വ്യത്യാസപ്പെടുന്നു.
- പടിഞ്ഞാറൻ ഭാഗത്തേക്കാൾ കിഴക്കൻ ഭാഗങ്ങളിൽ ഉയരത്തിലുള്ള വ്യതിയാനങ്ങൾ കൂടുതലാണ്.
- രേഖാംശ വ്യാപ്തിയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ, ഹിമാലയത്തിൽ മൂന്ന് സമാന്തര വരമ്പുകൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു: വലിയ ഹിമാലയം അല്ലെങ്കിൽ ആന്തരിക ഹിമാലയം അല്ലെങ്കിൽ ഹിമാദ്രി; ഹിമാചൽ അല്ലെങ്കിൽ കുറവ് ഹിമാലയവും പുറം അല്ലെങ്കിൽ ശിവാലിക് ഹിമാലയവും.
- ശരാശരി 6000 മീറ്റർ ഉയരമുള്ള ഏറ്റവും ഉയർന്ന കൊടുമുടികൾ അടങ്ങുന്ന ഏറ്റവും തുടർച്ചയായ ശ്രേണികളാണ് ഗ്രേറ്റർ ഹിമാലയം.
- മഹത്തായ ഹിമാലയത്തിന്റെ മടക്കുകൾ പ്രകൃതിയിൽ അസമമാണ്.
- ഈ ഹിമാലയത്തിന്റെ കാമ്പിൽ കരിങ്കല്ലുകൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു.
- ഈ ശ്രേണികളുടെ പൊതുവായ ദിശ വടക്കുപടിഞ്ഞാറ് മുതൽ തെക്ക് കിഴക്ക് ദിശ വരെ വടക്ക്-പടിഞ്ഞാറ് ഭാഗത്താണ്; ഡാർജിലിംഗിലും സിക്കിം ഹിമാലയത്തിലും കിഴക്ക്-പടിഞ്ഞാറ് ദിശയിലും തെക്കുപടിഞ്ഞാറ് നിന്ന് വടക്ക് കിഴക്കായി അരുണാചൽ മേഖലയിലും.
- ഹിമാചൽ അല്ലെങ്കിൽ കുറവ് ഹിമാലയം പ്രധാനമായും വളരെ കമ്പ്രസ് ചെയ്തും മാറ്റപ്പെട്ടതുമായ പാറകളാണ്.
- ഈ സംവിധാനത്തിന്റെ ഏറ്റവും ദൈർഘ്യമേറിയ ശ്രേണി പിർ പാഞ്ചൽ ശ്രേണിയാണ്.
- ഈ ശ്രേണിയിൽ കശ്മീരിലെ പ്രശസ്തമായ താഴ്വര, കൻഗ്ര, കുള്ള താഴ്വര എന്നിവ ഉൾപ്പെടുന്നു.
- ഹിമാലയത്തിന്റെ ഏറ്റവും പുറം ഭാഗത്തെ ശിവാലിക് എന്ന് വിളിക്കുന്നു. വടക്കോട്ട് സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന പ്രധാന ഹിമാലയൻ പർവതനിരകളിൽ നിന്ന് നദികൾ കൊണ്ടുവന്ന ഏകീകരിക്കാത്ത അവശിഷ്ടങ്ങളാണ് അവ നിർമ്മിച്ചിരിക്കുന്നത്.
- ഹിമാലയത്തിനും ശിവാലിക്കുകൾക്കുമിടയിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന രേഖാംശ താഴ്വര ഡൺസ് എന്നറിയപ്പെടുന്നു. ഉദാഹരണം: ഡെറാ ഡൺ, കോട്ടി ഡൺ, പട്ടി ഡൺ.
- ഹിമാലയത്തിലെ ഏറ്റവും ഉയർന്ന കൊടുമുടി: എവറസ്റ്റ്, നേപ്പാൾ (8848 മീറ്റർ); കാഞ്ചൻജംഗ, ഇന്ത്യ (8598 മീറ്റർ); മകലു, നേപ്പാൾ (8481 മീ)

- ആശ്വാസത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ, ശ്രേണികളുടെ വിന്യാസവും മറ്റ് ജിയോമോർഫോളജിക്കൽ സവിശേഷതകളും ഹിമാലയത്തെ ഇനിപ്പറയുന്നവയായി വിഭജിക്കാം:
  1. വടക്കുപടിഞ്ഞാറൻ അല്ലെങ്കിൽ കശ്മീർ ഹിമാലയം
  2. ഹിമാചലും & ഉത്തരാഖണ്ഡ് ഹിമാലയം
  3. ഡാർജിലിംഗും & സിക്കിം ഹിമാലയവും
  4. അരുണാചൽ ഹിമാലയം
  5. കിഴക്കൻ കുന്തളകളും മലകളും

വടക്കുപടിഞ്ഞാറൻ അല്ലെങ്കിൽ കശ്മീർ ഹിമാലയം

- പ്രധാന ശ്രേണികൾ: കാരക്കോറം, ലഡാക്ക്, സസ്കർ, പിർ പഞ്ജൽ
- പ്രധാനപ്പെട്ട ഹിമാനികൾ: സിയാച്ചിൻ, ബാൾട്ടോറോ, റെമോ, മുതലായവ
- അപ്രധാനമായ പാസ്: സോജി ലാ, ബാര ലച്ച ലാ, ബനിഹാൽ, റോത്തങ്ങ്, മുതലായവ
- പ്രധാനപ്പെട്ട കൊടുമുടികൾ: നംഗ പർബത്, കെ 2 മുതലായവ
- കശ്മീർ താഴ്വര: ഗ്രേറ്റർ ഹിമാലയത്തിനും പിർ പഞ്ജൽ പർവതത്തിനും ഇടയിലാണ്.
- തണുത്ത മരുഭൂമി: വലിയ ഹിമാലയത്തിനും കാരക്കോറം പർവതത്തിനും ഇടയിൽ.
- പ്രധാന തടാകങ്ങൾ: ദാലും വുലാറും ശുദ്ധജല തടാകങ്ങളാണ്, അതേസമയം പാക്കോങ്ങ് സോ, സോ മോറിരി ഉപ്പുവെള്ള തടാകങ്ങളാണ്.
- ഈ പ്രദേശത്തിന്റെ തെക്കേ അറ്റത്ത് ഡൺബർ എന്നറിയപ്പെടുന്ന രേഖാംശ താഴ്വരകളാണുള്ളത്. ഉദാ: ജമ്മു ഡൺ, പത്താൻകോട്ട് ഡൺ തുടങ്ങിയവ.

ഹിമാചൽ & ഉത്തരാഖണ്ഡ് ഹിമാലയം

- പ്രധാന ശ്രേണികൾ: മഹത്തായ ഹിമാലയം, ധോലാധർ, ശിവാലിക്സ്, നാഗ്ഗിർ, മുതലായവ
- പ്രധാന നദി സംവിധാനം: സിന്ധുവും ഗംഗയും
- പ്രധാനപ്പെട്ട ഹിൽ സ്റ്റേഷനുകൾ: ധർമ്മശാല, മുസോറി, ഷിംല, കസാനി മുതലായവ
- പ്രധാനപ്പെട്ട പാസ്: ഷിഷ്കി ലാ, ലിപു ലേഖ്, മന പാസ് തുടങ്ങിയവ.
- പ്രധാനപ്പെട്ട ഹിമാനികൾ: ഗംഗോത്രി, യമുനോത്രി, പിണ്യാരി മുതലായവ
- പ്രധാന കൊടുമുടികൾ: നന്ദാ ദേവി, ധൗലഗിരി, മുതലായവ
- പ്രധാനപ്പെട്ട ഡൺസ്: ഡെറാ ഡൺ (ഏറ്റവും വലിയത്), ഹരികെ ഡൺ, കോട്ട ഡൺ, നാലഗഡ് ഡൺ, ചണ്ഡീഗഡ്-കൽക്ക ഡൺ മുതലായവ
- ഈ പ്രദേശം അഞ്ച് പ്രയാഗകൾക്ക് (നദി സംഗമങ്ങൾ) പ്രസിദ്ധമാണ്. പൂക്കളുടെ താഴ്വരയും ഈ പ്രദേശത്താണ് സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നത്.

ഡാർജിലിംഗും സിക്കിം ഹിമാലയവും

- ഇത് പടിഞ്ഞാറ് നേപ്പാൾ ഹിമാലയത്തിനും കിഴക്ക് ഭൂട്ടാൻ ഹിമാലയത്തിനും ഇടയിലാണ്.
- അതിവേഗം ഒഴുകുന്ന നദികളുടെയും ഉയർന്ന പർവതശിഖരങ്ങളുടെയും പ്രദേശമാണിത്.
- പ്രധാനപ്പെട്ട കൊടുമുടികൾ: കാഞ്ചൻജംഗ
- തേയിലത്തോട്ടങ്ങളുടെ വികസനം വർദ്ധിപ്പിച്ച ഈ പ്രദേശത്തെ ഷിവാലിക്സുകളെ (അസാനിഡ്യം) ഡുവാർ രൂപീകരണങ്ങൾ മാറ്റിസ്ഥാപിക്കുന്നു.
- പ്രധാനപ്പെട്ട ഹിമാനികൾ: സെമു സ്റ്റേസിയർ
- പ്രധാനപ്പെട്ട കൊടുമുടികൾ: നാഥു ലാ, ജെലെപ് ലാ

അരുണാചൽ ഹിമാലയം

- ഇത് ഭൂട്ടാൻ ഹിമാലയത്തിനും കിഴക്ക് ദിഹു പാസിനും ഇടയിലാണ്
- പ്രധാനപ്പെട്ട കൊടുമുടികൾ: നാച ബർവയും കാങ്തോയും
- പ്രധാനപ്പെട്ട നദികൾ: സുബൻശ്രീ, ദിഹാംഗ്, ദിബാങ്, ലോഹിത്
- പ്രധാന ശ്രേണികൾ: മിഷ്കി, അബോർ, ദഹ്ല, മിഹിർ, മുതലായവ
- പ്രധാനപ്പെട്ട പാസ്: ദിഹു പാസ്.

കിഴക്കൻ മലകളും മലനിരകളും

- ഹിമാലയൻ പർവത സംവിധാനത്തിന്റെ ഭാഗമാണ് ഇവ വടക്ക് നിന്ന് തെക്ക് ദിശയിലേക്ക് പൊതുവായ വിന്യാസം.
- രാജ്യത്തിന്റെ കിഴക്കൻ അതിർത്തിയിലുള്ള ഹിമാലയത്തെ പൂർവാഞ്ചൽ എന്നാണ് വിളിക്കുന്നത്. ഇവ പ്രധാനമായും മണൽക്കല്ലുകൾ (അവശിഷ്ട പാറകൾ) ചേർന്നതാണ്.
- പ്രധാനപ്പെട്ട കുന്നുകൾ: പ്ലായ് ബം, നാഗാ ഹിൽസ്, മണിപ്പൂർ ഹിൽസ്, മിസോ ഹിൽസ് മുതലായവ.

വടക്കുഭാഗത്തെ പ്ലെയിനുകൾ

- സിന്ധു, ഗംഗ, ബ്രഹ്മപുത്ര എന്നീ മൂന്ന് പ്രധാന നദീസംവിധാനങ്ങളുടെ ഇടപെടലിലൂടെയാണ് വടക്കൻ സമതലം രൂപപ്പെട്ടത്.
- ദശലക്ഷക്കണക്കിന് വർഷങ്ങളായി ഹിമാലയത്തിന്റെ താഴ്വരയിൽ കിടക്കുന്ന വിശാലമായ തടത്തിൽ അലുവിയത്തിന്റെ നിക്ഷേപം - ഈ സമതലമാണ് അലുവിയൽ മണ്ണിൽ രൂപപ്പെട്ടത്.
- രാജ്യത്തെ ജനസാന്ദ്രതയുള്ളതും കാർഷികപരമായി വളരെ ഉൽപാദനക്ഷമതയുള്ളതുമായ ഫിസോഗ്രാഫിക് ഡിവിഷനാണിത്.
- ദുരിതാശ്വാസ സവിശേഷതകളിലെ വ്യതിയാനങ്ങൾ അനുസരിച്ച്, വടക്കൻ സമതലത്തെ നാല് മേഖലകളായി (വടക്ക് നിന്ന് തെക്ക്) വിഭജിക്കാം - ഭബർ, തെരായ്, ഭംഗർ, ഖദർ.
- മലഞ്ചെരിവിന്റെ വിള്ളലിൽ ശിവാലിക് താഴ്വരയ്ക്ക് സമാന്തരമായി 8-10 കിലോമീറ്റർ ദൂരമുള്ള ഇടുങ്ങിയ ബെൽറ്റാണ് ഭബർ. പർവതങ്ങളിൽ നിന്ന് ഇറങ്ങിയ ശേഷം നദി ഒരു ഇടുങ്ങിയ ബെൽറ്റിൽ കല്ലുകൾ നിക്ഷേപിക്കുന്നു. എല്ലാ അരുവികളും ഈ ബെൽറ്റിൽ അപ്രത്യക്ഷമാകുന്നു.
- തെരായ് മേഖലയിൽ, ഭബാർ വലയത്തിന്റെ തെക്ക് ഭാഗത്ത് അരുവികളും നദികളും വീണ്ടും ഉയർന്നുവന്ന് നനഞ്ഞതും ചതുപ്പുനിലവും ചതുപ്പുനിലവും ഉള്ള ഒരു പ്രദേശം സൃഷ്ടിക്കുന്നു, ഇത് വന്യജീവികൾ നിറഞ്ഞ ഇടതൂർന്ന വനപ്രദേശമാണ്.
- തെരായി പ്രദേശത്തിന്റെ തെക്ക് ഭാഗത്താണ് ഭംഗർ. ഈ പ്രദേശം രൂപപ്പെടുന്നത് പഴയ അലുവിയമാണ്. ഈ പ്രദേശത്തെ മണ്ണിൽ കക്കാർ എന്ന് അറിയപ്പെടുന്ന സൂഷിര നിക്ഷേപങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു.
- പുതിയ അലുവിയം നിക്ഷേപങ്ങളുള്ള പ്രദേശം ഖദർ എന്നാണ് അറിയപ്പെടുന്നത്. മിക്കവാറും എല്ലാ വർഷവും അവ പുതുക്കപ്പെടുകയും വളരെ ഫലഭൂയിഷ്ഠവുമാണ്, അതിനാൽ തീവ്രമായ കൃഷിക്ക് അനുയോജ്യമാണ്.
- നദീതട ദ്വീപുകൾ - നദികളുടെ നിക്ഷേപം കാരണം രൂപംകൊണ്ട ദ്വീപുകളാണ് ഇവ, പ്രത്യേകിച്ച് താഴ്ന്ന ഗതിയിൽ മൂടുവായ ചരിവും നദികളുടെ വേഗത കുറയുന്നതും കാരണം. മജൂലി - ലോകത്തിലെ ഏറ്റവും വലിയ ജനവാസമുള്ള നദീ ദ്വീപാണ് ബ്രഹ്മപുത്രയിൽ
- ഡിസ്ട്രിബ്യൂട്ടറികൾ - താഴ്ന്ന കോഴ്സിലെ നദികളെ ചെളി നിക്ഷേപിക്കുന്നതിനായി നിരവധി ചാനലുകളായി വിഭജിച്ച് വിതരണക്കാർ എന്ന് വിളിക്കുന്നു.
- ദൊവാബ് - രണ്ട് നദികളുടെ സംഗമത്തിന് പിന്നിലുള്ള പ്രദേശം.

• **ഇന്ത്യയിലെ പ്രധാന പർവതശിഖരങ്ങൾ വിവരണം**

ഗോഡ്വിൻ ഓസ്റ്റിൻ
നംഗ പർബത്
നന്ദാദേവി

പി.ഒ.കെയിലെ കാരക്കോറം ശ്രേണിയുടെ ഏറ്റവും ഉയർന്ന കൊടുമുടി ജമ്മു കശ്മീർ ഉത്തരാഖണ്ഡ്, ഇന്ത്യയിലെ ഏറ്റവും ഉയരം കൂടിയ രണ്ടാമത്തെ പർവതം.

കാഞ്ചൻജംഗ	നേപ്പാളും സിക്കിമും (B/w ടീസ്ക നദി കിഴക്ക് & തമൂർ നദി പടിഞ്ഞാറ്), ഇന്ത്യയിലെ ഏറ്റവും ഉയരമുള്ള പർവ്വതം & ലോകത്തിലെ മൂന്നാമത്തെ ഉയർന്ന പർവ്വതം
നോക്രക്	ഗാരോ കുന്ദുകളിലെ ഏറ്റവും ഉയർന്ന സ്ഥലം (മേഘാലയ)
ഗുരുശിവർ	മൗണ്ട് അബു, രാജസ്ഥാൻ, ആരവല്ലി
കുദ്രേമുഖ്	മലനിരകളുടെ ഏറ്റവും ഉയർന്ന സ്ഥലം കർണാടക
ദൊഡ്ഡബേട്ട	തമിഴ്നാട്ടിലെ ഏറ്റവും ഉയരം കൂടിയ സ്ഥലം, ഉദഗമണ്ഡലത്തിനടുത്ത് (നീലഗിരി ഹിൽസ്)
ആനമുടി	പശ്ചിമഘട്ടത്തിലെ രണ്ടാമത്തെ ഉയർന്ന കൊടുമുടി ആനമുടിയുടെ തൊട്ടടുത്താണ് കേരളത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന ഇത് പശ്ചിമഘട്ടത്തിലെയും ദക്ഷിണേന്ത്യയിലെയും ഏറ്റവും ഉയരമുള്ള കൊടുമുടിയാണ്
അഗസ്ത്യമല	പശ്ചിമഘട്ടത്തിന്റെ അഞ്ച് തെക്കേ അറ്റത്ത് കേരളത്തിലും തമിഴ്നാട്ടിലുമായി കിടക്കുന്നു.
സാഡിൽ പീക്ക്	വടക്കൻ ആൻഡമാനിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ബംഗാൾ ഉൾക്കടലിലെ ഏറ്റവും വലിയ ദ്വീപസമൂഹം
മൗണ്ട് ഹാരിയറ്റ്	ആൻഡമാൻ നിക്കോബാർ ദ്വീപസമൂഹത്തിലെ മൂന്നാമത്തെ ഏറ്റവും ഉയർന്ന കൊടുമുടി, സാഡിൽ കൊടുമുടി (ആൻഡമാനിലെ ഏറ്റവും ഉയരം കൂടിയത്), തുള്ളിയർ പർവ്വതം (നിക്കോബാറിലെ ഏറ്റവും ഉയരം കൂടിയത്)
മഹേന്ദ്രഗിരി	ഒറീസ, കിഴക്കൻ മലനിരകളുടെ ഏറ്റവും ഉയർന്ന കൊടുമുടി (NCERT അനുസരിച്ച്)
അർമ കൊണ്ട	ആന്ധ്രപ്രദേശ്

ഇന്ത്യയിലെ പ്രധാനപ്പെട്ട പാസുകൾ

State	Pass name	Comment
ജമ്മു & കശ്മീർ	ബനിഹാൽ ചുരം	ജമ്മു മുതൽ ശ്രീനഗർ വരെ
ജമ്മു & കശ്മീർ	ചാങ്-ലാ	ലഡാക്ക് -ടിബറ്റ്
ജമ്മു & കശ്മീർ	പിർ-പാത്താൽ ചുരം	ജമ്മു കശ്മീർ താഴ്വരയ്ക്കിടയിൽ
ജമ്മു & കശ്മീർ	സോജി ലാ	ഒരു വശത്ത് ശ്രീനഗറിനും മറുവശത്ത് കാർഗിലിനും ലേയ്ക്കും ഇടയിലുള്ള പ്രധാനപ്പെട്ട റോഡ് ലിങ്ക്
ഹിമാചൽ പ്രദേശ്	ബാര ലച്ച ലാ	ഹിമാചൽ പ്രദേശിലെ മന്ദിയെ ജമ്മു കശ്മീരിലെ ലേയുമായി ബന്ധിപ്പിക്കുന്നു
ഹിമാചൽ പ്രദേശ്	റോഹ്താങ് പാസ്	കുജു, ലാഹൗൾ, സ്തിതി താഴ്വരകൾ എന്നിവ തമ്മിലുള്ള റോഡ് ബന്ധം
ഹിമാചൽ പ്രദേശ്	ഷിഷ്ണി ലാ	ഹിമാചൽ പ്രദേശ് -ടിബറ്റ്
ഉത്തരാഖണ്ഡ്	ലിപു ലേഖ്	ഉത്തരാഖണ്ഡ് (ഇന്ത്യ), ടിബറ്റ് (ചൈന), നേപ്പാൾ അതിർത്തികളുടെ ത്രിജംഗ്ഷൻ
ഉത്തരാഖണ്ഡ്	നീതി പാസ്	ഉത്തരാഖണ്ഡ്- ടിബറ്റ്
സിക്കിം	നാമു ലാ	സിക്കിം - ടിബറ്റ്
സിക്കിം	ജലൈപ്പ് ലാ	സിക്കിം-ഭൂട്ടാൻ അതിർത്തി
അരുണാചൽ പ്രദേശ്	ബോം ഡി ലാ	അരുണാചൽ പ്രദേശും ഭൂട്ടാനും
അരുണാചൽ പ്രദേശ്	ദിഹാംഗ് പാസ്	അരുണാചൽ പ്രദേശും മ്യാൻമറും.